

ШЕВЧЕНКО

Інна Юрїївна
shevchenko.khnadu@gmail.com

УДК 351.824.1

ГАРМОНІЗАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО
ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
РОЗВИТКУ АВТОМОБІЛЬНОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ: БАЗОВІ
ПОСТУЛАТИ, ПЕРЕВАГИ, НЕДОЛІКИ

ПЛАХТІЙ

Анастасія Олександрівна
nasya.plaxtij@ukr.netд.е.н., доцент, зав. кафедри,
Харківський національний
автомобільно-дорожній
університетHARMONIZATION APPROACH TO
STATE REGULATION OF
DEVELOPMENT OF AUTOMOTIVE
INDUSTRY: BASIC POSTULATES,
ADVANTAGES, DISADVANTAGESстудент, Харківський
національний автомобільно-
дорожній університет*SHEVCHENKO Inna Yuriivna – Doctor of Economics, Associate Professor, Head of department, Kharkiv National Automobile and Highway University**PLAKHTII Anastasiia Oleksandrivna – student, Kharkiv National Automobile and Highway University*

У статті викладено базові постулати гармонізаційного підходу до державного регулювання розвитку автомобільної промисловості на прикладі формування державної стратегії розвитку автомобілебудування на засадах гармонізації з державними стратегічними імперативами та стратегіями розвитку автомобілебудівних підприємств. Виявлено потенційні переваги та недоліки застосування гармонізаційного підходу до державного регулювання розвитку автомобільної промисловості в порівнянні з реалізацією традиційних прийомів публічного управління розвитком автомобілебудівного комплексу.

* * *

В статье изложены базовые постулаты гармонизационного подхода к государственному регулированию развития автомобильной промышленности на примере формирования государственной стратегии развития автомобилестроения на основе гармонизации с государственными стратегическими императивами и стратегиями развития автомобилестроительных предприятий. Выявлены потенциальные преимущества и недостатки применения гармонизационного подхода к государственному регулированию развития автомобильной промышленности по сравнению с реализацией традиционных приемов публичного управления развитием автомобилестроительного комплекса.

* * *

Introduction. The automotive industry is an integral and strategically important part of the national economy. Today, in Ukraine, the mechanism of state regulation of development of the automotive industry includes a wide range of legal, administrative, economic and social-psychological methods that potentially have significant effectiveness in stimulating the development of the automotive industry. In practice, domestic automakers are actually left alone by the government with their problems.

The purpose of the paper is development of basic postulates, identification of potential advantages and disadvantages of the harmonization approach to state regulation of development of the automotive industry.

Results. The basic postulates of the harmonization approach to the state regulation of development of the automotive industry are stated in the article on the example of formation of the state strategy of development of the automotive industry on the basis of harmonization with state strategic imperatives and strategies of development of the automotive enterprises. The application of the harmonization approach to the state regulation of development of the automotive industry allows to form a state strategy, taking into account the strategy of development of the automotive enterprises. Also, the separation of the priority directions of the state strategy for the development of the automotive industry from the national strategic imperatives promotes the harmonization and, thus, the synergization of the legal framework. Restrictions on the application of the harmonization approach to the state regulation of development of the automotive industry are: a small number of subjects of the automotive complex; the ordinariness of problems and obstacles to the development of the automotive enterprises; risks of lobbying the interests of some automakers and abuse of state support by automotive enterprises.

Conclusion. In view of the fact that the application of the harmonization approach can distort the competitive environment in the automobile market in view of the strengthening of the state protectionism of the domestic automakers, it is recommended that the mandatory limitation in time and systematically control the implementation of state strategies for the development of the automotive industry. The prospect of further research is the development of organizational and information support for the application of the harmonization approach to the state regulation of development of the automotive industry.

Ключові слова: автомобільна промисловість, автомобілебудівний комплекс, державне регулювання, державна стратегія, державні стратегічні імперативи, гармонізаційний підхід

Ключевые слова: автомобильная промышленность, автомобилестроительный комплекс, государственное регулирование, государственная стратегия, государственные стратегические императивы, гармонизационный подход

Keywords: automotive industry, automotive complex, state regulation, state strategy, state strategic imperatives, harmonization approach

ВСТУП

Автомобільна промисловість є невід'ємною та стратегічно важливою частиною національної економіки. Саме ця підгалузь машинобудування свого часу стала основою промислового розвитку таких економічно потужних країн світу як США, Китай, Німеччина, Південна Корея, Франція тощо. Втім, результати попереднього дослідження [1] вказали на те, що фундаментальна роль у забезпеченні інтенсивного формування автомобілебудівного комплексу зазначених країн належала саме державі. Навіть у США, де, на відміну від переважної більшості країн, первісним драйвером розвитку автомобільної промисловості була не державна підтримка, а підприємницька ініціатива автоконструкторів, у роки економічної кризи власники автоконцернів були змушені звернутися до держави за допомогою, не вбачаючи можливостей для самостійного виходу з кризового стану.

Отримані у [2] результати свідчать, що сьогодні в Україні механізм державного регулювання розвитку автомобільної промисловості включає широкий комплекс правових, адміністративних, економічних і соціально-психологічних методів, які потенційно мають значну ефективність відносно стимулювання розвитку автомобілебудування. На практиці ж вітчизняні автовиробники фактично залишені державою наодинці зі своїми комплексними та систематичними проблемами матеріально-технічного, техніко-технологічного, кадрового, фінансово-інвестиційного, інноваційного та інфраструктурного забезпечення, навіть не функціонування чи тим паче розвитку, а виживання автомобілебудівної підгалузі.

Ситуація, що склалася у сфері державного регулювання розвитку автомобільної промисловості в Україні, є вкрай парадоксальною не лише тому, що ще на початку 2000-х рр. вітчизняний автомобілебудівний комплекс належав до лідерів світового автомобілебудування, а й з огляду на закріплення виробництва автотранспортних засобів як елементу машинобудівного комплексу в якості пріоритетної галузі економіки України відповідно до чинного Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку пріоритетних галузей економіки» [3].

У таких умовах актуалізується необхідність перегляду чинних методологічних засад державного регулювання розвитку автомобільної промисловості в Україні та розроблення пропозицій для вдосконалення підходів до методологічного забезпечення взаємодії держави з автовиробниками з метою збереження та розвитку вітчизняного автомобілебудівного комплексу.

МЕТА роботи полягає у розробленні базових постулатів, виявленні потенційних переваг і недоліків гармонізаційного підходу до державного регулювання розвитку автомобільної промисловості.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У проведенні дослідження використано такі методи як метод аналізу та синтезу, системний підхід, порівняльний аналіз.

РЕЗУЛЬТАТИ

Новітнім підходом до державного регулювання розвитку автомобільної промисловості вважаємо гармонізаційний підхід, заснований головним чином: на попередньому узгодженні державної стратегії розвитку автомобілебудівного комплексу із загальнодержавними стратегічними імперативами; у подальшому формуванні державної стратегії розвитку автомобілебудування акумульовано через узагальнення стратегій розвитку автомобілебудівних підприємств. Відповідно до гармонізаційного підходу формування державної стратегії розвитку автомобілебудування має відбуватися у наступній послідовності:

1) аналіз чинних загальнодержавних стратегічних імперативів, систематизація їх завдань за уніфікованими блоками на кшталт «матеріально-технічне забезпечення», «кадрово-управлінське забезпечення», «фінансово-інвестиційне забезпечення», «технологічно-інноваційне забезпечення», «маркетингово-ринкове забезпечення», «організаційно-інфраструктурне забезпечення» тощо;

2) за розмірами уніфікованих блоків завдань загальнодержавних стратегічних імперативів визначення пріоритетних напрямків державної стратегії розвитку автомобільної промисловості як підгалузі машинобудування;

3) вивчення передового зарубіжного досвіду державного стимулювання розвитку автомобільної промисловості та ідентифікація особливостей публічного управління розвитком автомобілебудівного комплексу на різних етапах його життєвого циклу;

4) формування проекту державної стратегії розвитку автомобільної промисловості у відповідності до загальнодержавних стратегічних імперативів та з урахуванням кращих світових практик у сфері публічного управління розвитком автомобілебудівного комплексу;

5) формування стратегій розвитку легкового автомобілебудування, вантажного автомобілебудування та автобусобудування через узагальнення та гармонізаційну адаптацію стратегій розвитку автомобілебудівних підприємств з урахуванням етапів їх життєвих циклів;

6) гармонізація елементів проекту державної стратегії розвитку автомобільної промисловості та стратегій розвитку автомобілебудівних підприємств за алгоритмом [4], їх взаємне коригування;

7) формування гармонізованої державної стратегії розвитку автомобільної промисловості.

Застосування гармонізаційного підходу до державного регулювання розвитку автомобільної промисловості дозволяє сформувати державну стратегію, максимально враховуючу стратегії розвитку підприємств галузі. Також виокремлення пріоритетних напрямків державної стратегії розвитку автомобільної промисловості із загальнодержавних стратегічних імперативів сприяє гармонізації та, тим самим, синергізації нормативно-правової бази.

Звичайно, існують певні обмеження стосовно застосування гармонізаційного підходу до державного регулювання розвитку автомобільної промисловості.

До таких обмежень вважаємо доцільним віднести: велику кількість суб'єктів автомобілебудівного комплексу, зі зростанням якої буде знижуватися якість процедури гармонізації; ординарність проблем і перепон розвитку автомобілебудівних підприємств задля максимального спрощення процедури гармонізації; ризики лобювання інтересів окремих автовиробників і зловживання державної підтримкою автомобілебудівними підприємствами. Також слід наголосити на тому, що у контексті того, що застосування гармонізаційного підходу може призвести до спотворення конкурентного середовища на автомобільному ринку з огляду на посилення державного протекціонізму вітчизняних автовиробників рекомендується обов'язкового обмежувати в часі та систематично контролювати реалізацію державних стратегій розвитку автомобільної промисловості, розроблених на засадах гармонізації із загальнодержавними стратегічними імперативами та стратегіями розвитку автовиробників.

ВИСНОВКИ

З урахуванням зазначеного посилюється актуальність розроблення організаційно-інформаційного забезпечення застосування гармонізаційного підходу до державного регулювання розвитку автомобільної промисловості, яке б дозволило максимізувати виявлені потенційні переваги та нівелювати недоліки досліджуваного новітнього методу публічного управління розвитком автомобілебудівного комплексу.

Список використаних джерел

1. Dmytriiev I., Shevchenko I., Kudryavtsev V., Lushnikova O., Zhytnik T. *The world experience and a unified model for*

government regulation of development of the automotive industry. Public Policy and Administration. 2019. Vol. 18. № 3. pp. 46-58.

2. Шевченко І.Ю. *Механізм державного регулювання розвитку автомобілебудування та ринку продажу автомобілів в Україні. Бізнес Інформ. 2016. № 8. С. 36-45.*

3. *Про затвердження переліку пріоритетних галузей економіки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2013 р. № 843-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/843-2013-p>*

4. Шевченко І.Ю. *Алгоритм гармонізації елементів моделі формування державної стратегії розвитку автомобілебудування. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. 2019. № 1 (22). С. 180-199.*

References

1. Dmytriiev I., Shevchenko I., Kudryavtsev V., Lushnikova O., Zhytnik T. *The world experience and a unified model for government regulation of development of the automotive industry. Public Policy and Administration. 2019. Vol. 18. № 3. pp. 46-58.*

2. Shevchenko I.Yu. *The mechanism for the public regulation of the automobile production development and the car sales market in Ukraine. Business Inform. 2016. № 8. pp. 36-45. (in Ukrainian)*

3. *On approving the list of priority sectors of the economy: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 14, 2013 № 843-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/843-2013-p> (in Ukrainian)*

4. Shevchenko I.Yu. *Algorithm of harmonization of the elements of the model of formation of the state strategy of the automotive industry development. Problems and prospects of entrepreneurship development. 2019. № 1 (22). pp. 180-199. (in Ukrainian)*